

**Програма розвитку пластового руху
Тернопільської міської територіальної громади
на 2024-2026 роки**

Розділ 1. Паспорт Програми

1.	Ініціатор розроблення Програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Доручення міського голови від 18.10.2023 р. № 163/1.1
3.	Розробник Програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
4.	Співрозробники Програми	Комунальний заклад «Дитячо-юнацький пластовий центр», «Пласт - Національна скаутська організація України. Станиця Тернопіль»
5.	Відповідальний виконавець Програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Комунальний заклад «Дитячо-юнацький пластовий центр»
6.	Учасники Програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Комунальний заклад «Дитячо-юнацький пластовий центр», «Пласт - Національна скаутська організація України. Станиця Тернопіль»
7.	Термін реалізації програми	2024 – 2026 роки
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, тис.грн., в тому числі	16800,0
8.1	коштів бюджету Тернопільської міської територіальної громади (далі – бюджет громади)	16800,0

Розділ 2. Визначення Проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Умови військової агресії Росії проти України, що негативно впливає на стабільність соціальної ситуації в українському суспільстві, створюють нові виклики до виховання дітей та молоді. Важливим є впровадження ефективної виховної системи, що побудована на проряджаницькій позиції та ефективність якої доведена тривалою практикою.

Законом України “Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху” визнає понад столітню безперервну діяльність пластового руху, котрий є українським скаутським рухом, який має беззаперечний історичний внесок в громадянську освіту дітей та молоді, здобуття і становлення української державності та створює засади державної політики щодо сприяння розвитку пластового руху в Україні.

Починаючи з моменту заснування у 1911 році, розвинувшись в еміграції, пластовий рух повернувся до України після відновлення незалежності у 1991 році та продовжив свою діяльність на основі тих самих цінностей та методів виховання через Молодіжну організацію “Пласт - Національна Скаутська Організація України” (надалі - Пласт). Такий безперервний, стійкий розвиток Пласту свідчить про наявність самодостатнього, ефективного та адаптованого під потреби держави України пластового методу.

Незважаючи на певні позитивні зміни, які відбуваються в молодіжному середовищі, все ще існують проблеми:

- низький рівень соціальної активності молоді у суспільно-політичній та соціально-економічній діяльності;
- недостатній рівень реалізації освітнього потенціалу молоді. Освітній потенціал молоді на сьогоднішній день не реалізується належною мірою, через невідповідність системи освіти потребами ринку праці. Відзначається тенденція до зниження якості освіти через низьку соціальну престижність робітничих професій, критична застарілість матеріально - технічної бази закладів освіти всіх рівнів та недостатні темпи її модернізації. Недостатньо використовуються різні форми отримання неформальної освіти;
- низький рівень патріотизму, духовності та моралі. Знижений інтерес молоді до літератури, мистецтва, культурної спадщини. Раціоналістично-споживче ставлення молоді до життєвих цінностей. Отримання матеріальних благ і статку переважає над морально - духовним розвитком особистості;
- соціально-негативні явища у молодіжному середовищі. Поширення шкідливих звичок, розлади психіки та поведінки через вживання психоактивних речовин (наркологічні розлади), скоєння злочинів;
- соціальна ізоляваність молодих людей, що перебувають у складних життєвих обставинах; - відсутність можливостей для повноцінної соціалізації та залучення до трудової діяльності.

Виходячи із світового досвіду, зокрема досвіду розвинутих країн євроатлантичної спільноти, залучення до скаутського руху становить в середньому 1-3% від усього суспільства. Близько 1/3 цієї кількості складають волонтери, які організують роботу, а 2/3 – це діти (тобто близько 3-5% від загальної кількості дітей). Відповідно для виходу на оптимальну чисельність, а відтак на максимальну соціальну ефективність діяльності пластового руху в Тернопільській міській територіальній громаді необхідно залучити щонайменше 5% дітей, тобто 1500 осіб, а також - 650 пластових виховників та волонтерів.

Для того щоб долучати якнайбільше нових дітей до Пласту, для початку потрібно залучити і підготувати пластового виховника, а пластові виховники, відповідно до пластового методу, переважно, є волонтерами. Попит на пластову освітню програму серед дітей (через їх батьків) на стільки високий, що кількість волонтерів є недостатня. Внаслідок

такої ситуації, щорічно Пласт фіксує емоційне вигорання та ротацію 20-30% діючого складу пластових виховників, котрі безпосередньо працюють з дітьми (пластові виховники). Для залучення нових дітей потрібно систематично готувати достатню кількість пластових виховників, а також додаткову кількість на заміщення тих, які з різних причини відходять від активної праці у пластовому русі та впроваджувати програми з підтримки діючих виховників і попередження їх вигорання.

Підготовка одного пластового виховника є тривалим процесом, оскільки потребує не лише оволодіння теоретичним матеріалом щодо спеціальних компетентностей. Пластові виховники мають бути носіями пластових цінностей, що здобувається через особистий практичний пластовий досвід. Незмінна ціннісна основа в Пласті є одним з ключових елементів пластового методу. Тому залучення і навчання нових виховників має відбуватись на засадах сталого розвитку. Розвиток Пласту, без підготовлених на основі Пластових цінностей виховників не дасть належного виховного результату для дітей.

Програма розвитку пластового руху Тернопільської міської територіальної громади (надалі – Програма) розроблена враховуючи зацікавленість Пластовим рухом (надалі - Пласт) серед дітей та молоді, освітніх закладів, батьків та державних органів влади, науково обґрунтованою та методично підготовленою базою Пласту, потребою для молодого покоління у реалізації своїх можливостей, підготовленим та вишколеним складом пластових провідників (виховників), позитивним іміджем організації.

Заходи Програми, передбачають часткове вирішення проблем молоді, забезпечують духовний, патріотичний, культурний та фізичний розвиток молоді, сприяють подоланню негативних явищ у молодіжному середовищі. Метою підтримки пластового руху є сприяння його розвитку шляхом забезпечення доступності такого руху для українських дітей та молоді, реалізації пластових, освітніх (навчальних) програм.

Досягнення означеної мети вбачається в системній інституційній підтримці пластового руху та комплексному підході співпраці Дитячо-юнацького пластового центру зі структурними підрозділами Тернопільської міської ради, пластовими громадськими об'єднаннями та іншими молодіжними громадськими організаціями, церквами, закладами освіти, засобами масової інформації міста.

Таким чином, основними пріоритетами даної Програми є:

- часткове вирішення проблем молоді, забезпечує духовний, патріотичний, культурний та фізичний розвиток молоді, сприяє подоланню негативних явищ у молодіжному середовищі;
- співпраця дитячо-юнацького пластового центру з структурними підрозділами Тернопільської міської ради, пластовими громадськими об'єднаннями та іншими молодіжними громадськими організаціями, церквами, закладами освіти, засобами масової інформації міста.
- формування серед дітей та молоді європейської ідентичності, сприяння інтеграції українського пластового руху в європейську та євроатлантичну спільноту;
- сприяння інституційному розвитку пластового руху шляхом реалізації програм, проєктів, спрямованих на досягнення пластової освітньої (навчальної) програми;
- сприяння громадянській освіті дітей та молоді як відповідальних і активних громадян, які сповідують та відстоюють демократичні цінності;
- формування почуття гордості за Україну та поваги до законодавства;
- підтримка дітей та молоді, які виявляють громадянську активність, досягають успіхів у різноманітних сферах суспільного життя;
- сприяння неформальній та інформальній освіті дітей та молоді, інтеграції молоді у європейський та світовий демократичний простір;

- підвищення рівня свідомого ставлення молоді до активного та здорового способу життя;
- сприяння створенню та розвитку інфраструктури пластового руху;
- сприяння становленню і розвитку пластового в світі у порядку, встановленому законодавством.

У громаді є високий попит на пластову освітню програму серед дітей та їх батьків. Триває тенденція до росту кількості членства пластового руху в Тернопільській міській територіальній громаді. Для залучення нових дітей потрібно систематично готувати достатню кількість пластових виховників (щоб забезпечувати чисельний ріст Пласту та задовольняти запит батьків і їхніх дітей щодо набуття дітьми членства у Пласті), а також додаткову кількість на заміщення тих, які з різних причин відходять від активної праці у пластовому русі та впроваджувати програми з підтримки діючих виховників і попередження їх вигорання.

Розділ 3. Визначення мети Програми

Мета – сприяти всебічному, патріотичному вихованню та самовихованню української молоді на засадах християнської моралі; виховувати молодь на свідомих, відповідальних повновартісних громадян місцевої, національної та світової спільноти, провідників суспільства на ідейних засадах Пласту. Сприяє розвитку пластового руху шляхом забезпечення доступності такого руху для українських дітей та молоді, реалізації пластових освітніх (навчальних) програм.

Досягнення мети - через розвиток духовних, розумових, соціальних і фізичних прикмет своїх членів, розповсюдження серед молоді традицій предків, передачу знань і розуміння історії культури.

Мета програми відповідає стратегічним напрямкам розвитку, передбачених у Стратегічному плані розвитку Тернопільської міської територіальної громади до 2029 року
Стратегічна ціль С.4. Різноматне культурне середовище.

Операційні цілі й завдання:

С.4.1. Розвиток та популяризація вітчизняної культурної спадщини:

- організація національно-патріотичного виховання дітей та молоді;
- сприяння діяльності дитячо-юнацького пластового руху.

Розділ 4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Шляхами вирішення проблеми поглиблення національно-патріотичного виховання є організація різнопланових заходів для популяризації українських історичних цінностей, розвитку творчих, лідерських здібностей, пропаганда патріотизму, національної ідеї серед молоді Пласту.

Досягнення мети Програми передбачається за такими пріоритетними напрямками:

Формування національної та патріотичної свідомості молоді

Формування духовних цінностей та загальнолюдських моральних якостей залежить від рівня духовності, патріотизму та національної свідомості для комплексного підходу виховання молоді особистості необхідно вирішити наступні завдання:

виховання та самовиховання моральних та культурних якостей на засадах християнської моралі;

виховання національної свідомості, відповідальності та приналежності до українського суспільства;

виховання любові до України та готовності до її захисту, поваги до державних символів України.

Для вирішення поставлених завдань необхідно мати комплекс виховних заходів та систему співпраці між державними інституціями та Пластом, залучивши до цього ЗМІ, науковців, заклади соціально-культурного призначення.

Забезпечення інтелектуального та творчого розвитку молоді

Розробка виховних програм, що передбачають підтримку талановитої молоді, створення належних умов та допомога у реалізації можливостей.

Допомога та захист молоді соціально вразливих верств.

сприяння до становлення повновартісних, рівноцінних та рівноправних громадян української держави соціально незахищених дітей та молоді;

створення умови для розвитку та розкриття можливостей і здібностей;

залучення дітей та підлітків зі шкіл-інтернатів, сиротинців до виховних програм Пласту;

залучення до пластової діяльності дітей з вадами фізичного та розумового розвитку.

Формування правової культури, пропаганда здорового способу життя та оздоровлення молоді.

попередження вже у ранньому підлітковому періоді негативних проявів і культивування здорового способу життя через розвиток фізичних, духовних і моральних якостей, формування відповідальності за свої вчинки;

усунення причин правопорушень, сприяння у формуванні фізично здорових особистостей, поглибленні знань з правової культури.

Підтримка розвитку міжнародних контактів.

розвиток партнерства між Пластом та іншими закордонними скаутськими організаціями через вирішення міжнародних економічних, культурних і політичних проблем, вивчення та пізнання історії, культури, релігії інших країн.

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету громади в рамках бюджетної програми КПКВК 0913241 «Забезпечення діяльності інших закладів у сфері соціального захисту та соціального забезпечення».

Ресурсне забезпечення Програми

Обсяги коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Виконання програми			Усього витрат на виконання програми
	2024 рік	2025 рік	2026 рік	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:				
бюджет громади	5070,0	5600,0	6130,0	16800,0
інші джерела				

тис. грн.

Реалізація заходів Програми здійснюється в один етап протягом 2024-2026 років

Розділ 5. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники

Програма спрямована на реалізацію таких завдань:

- сприяння інституційному та організаційному розвитку Пласту в Тернопільській міській територіальній громаді шляхом посилення кадрового потенціалу, реалізації програм, проєктів, спрямованих на досягнення пластової освітньої програми;
- підтримка належної пластової інфраструктури в Рівненській міській територіальній громаді;
- популяризація пластового руху в територіальній громаді із акцентом на залучення до руху нових членів та виховників;
- забезпечення підготовки пластових виховників, інструкторів та адміністраторів Пласту;
- підтримка формування у дітей та молоді міської територіальної громади розуміння європейської ідентичності, сприяння інтеграції Пласту в європейську та євроатлантичну скаутську спільноту.

Заходи Програми скеровані на сприяння духовному, розумовому та фізичному розвитку дітей та молоді, їх соціальній адаптації, підвищенні їх здатності інтегруватися у доросле суспільство в умовах, які швидко змінюються; формування демократичного світогляду у підростаючого покоління. Завдання надати молодим людям потребу у громадській активності і готовність бути будівничими, і дієвими членами громадського суспільства; пропагування здорового способу життя та попередження залежності від токсичних речовин; поширення екологічних знань, заохочення належного ставлення до довкілля; поширення базових економічних знань, формування знань і навичок, необхідних для успішної діяльності в умовах ринкової економіки.

Очікувані результати:

- збільшення кількості дорослих осіб залученої до пластового руху, готових до ведення виховної праці з дітьми і молоддю на основі пластової методики до 500 осіб;
- збільшення кількості дітей та молоді залученої до пластового руху в Тернопільській міській територіальній громаді до 1700 осіб.
- об'єднання зусиль органів влади, церковних громад, національно-патріотичних громадських організацій, членів Пласту для реалізації завдань духовного та національно-патріотичного виховання дітей та молоді - створення на основі ідейних засад Пласту, як визнаної ефективної моделі позашкільного виховання;
- покращення інформаційного забезпечення територіальної громади міста про пластовий (скаутський) рух, його історію та виховання дітей і молоді на основі пластової методи виховання.

Розділ 6. Напрями діяльності та заходи Програми

№	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів програми	Строк виконання заходу (роки)	Виконавці	Джерела фінансування	Обсяг фінансування по роках, тис. грн.			Очікуваний результат
						2024	2025	2026	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11
1.	Формування національної та патріотичної свідомості молоді	1.1. Проведення акцій пам'яті героїв України (теренова гра "Листопадовий чин", День пам'яті героїв Небесної сотні та інші акції)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	20,0	30,0	40,0	Виховання національної свідомості, відповідальності та приналежності до українського суспільства. Проведення 5 акцій щорічно.
2.	Забезпечення інтелектуального та творчого розвитку молоді	2.1. Проведення акцій спрямованих на інтелектуальний та творчий розвиток молоді (вечори настільних ігор "Scound home" та інші заходи)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	30,0	40,0	50,0	Розвиток творчості та вдосконалення техніки народного мистецтва. Проведення 5 акцій щорічно

		2.2. Проведення сімейного фестивалю Різдвяна Свічечка	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	20,0	25,0	30,0	Розвиток творчості та акторського мистецтва, створення простору для формування колективної єдності. Залучення до участі в акції 550 дітей віком від 5 до 18 років.
3.	Забезпечення духовного розвитку молоді	3.1. Проведення акцій спрямованих на розвиток морально-духовних якостей дітей та молоді (“Шевченківські дні” та інші заходи)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	20,0	25,0	30,0	Розвиток моральності та толерантності, формування християнських цінностей. Проведення 4 акцій щорічно.
4.	Формування правової культури, пропаганда здорового способу життя та оздоровлення молоді	4.1. Проведення військово-патріотичних та спортивних заходів (змагання зі скелелазіння, мандрівка “Гайда в гори”, військовий вишкіл “Експльозія” та інші заходи)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	80,0	90,0	100,0	Вдосконалення показників військово-спортивної підготовки. Вдосконалення техніки командних видів спорту, популяризація здорового способу життя. Проведення 7 акцій щорічно.

5.	Підтримка розвитку пластової (скаутської) ідеї	5.1. Проведення акцій, спрямованих на формування пластового світогляду та участь у заходах міжнародного скаутського руху (День хустки та інші заходи)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	80,0	90,0	100,0	Вивчення, пізнання історію, культури, релігії інших країн Залучення 1500 дітей до проведення 2 акцій щорічно
		5.2. Проведення акцій вивчення міжнародного скаутського руху	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	10,0	20,0	30,0	Створення можливостей участі у міжнародних скаутських акціях. Проведення 3 акцій щорічно.
6.	Організація вишколів як інструменту вдосконалення всебічного розвитку членства	6.1 Проведення вишколів та дошколів для виховників (Катехитичний вишкіл та інші заходи)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	70,0	80,0	90,0	Створення нових гуртків та вдосконалення виховної роботи з дітьми. Проведення 2 акцій щорічно.
		6.2. Проведення вишколів та конференцій для адміністраторів	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту –	Бюджет громади	70,0	80,0	90,0	Підвищення кваліфікації та якості виконання адміністративних обов'язків. Проведення 2 акцій щорічно.

				НСОУ, ДЮПЦ					
7.	Літнє таборування	7.1. Проведення таборування уладу Пташат (2-6 років)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	40,0	50,0	60,0	Соціалізація дітей, вдосконалення виховницької методики. Проведення 1 табору щорічно
		7.2. Проведення таборування уладу пластунів новаків (6-11 років)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	160,0	180,0	200,0	Соціалізація дітей, вдосконалення самозарадності у дітей, виховання та самовиховання моральних та культурних якостей. Проведення 2 табору щорічно для 300 учасників
		7.3. Проведення таборування уладу пластунів юнаків (11-18 років)	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	170,0	190,0	210,0	Соціалізація дітей, вдосконалення самозарадності у дітей, виховання та самовиховання моральних та культурних якостей. Проведення 11 таборів щорічно.

8.	Функціонування дитячо-юнацького пластового центру	8.1 Фінансування дитячо-юнацького пластового центру	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	2800,0	3000,0	3200,0	Забезпечення діяльності Дитячо-юнацького пластового центру
		8.2 Покращення матеріально-технічної бази дитячо-юнацького пластового центру	2024-2026	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, Станиця Тернопіль Пласту – НСОУ, ДЮПЦ	Бюджет громади	1500,0	1700,0	1900,0	Забезпечення матеріально-технічної бази та створення комфортних, безпечних умов для занять (поточний ремонт приміщення)

Розділ 7. Координація і контроль за ходом Програми

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради, комунальний заклад «Дитячо-юнацький пластовий центр», пластові громадські об'єднання забезпечують реалізацію заходів в повному обсязі та у визначені терміни.

Координація діяльності, спрямованої на виконання заходів Програми здійснюється управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради. Основними функціями управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей в частині виконання заходів програми та контролю є:

- координація виконання заходів програми;
- організація моніторингу реалізації заходів програми;
- аналіз виконання програмних заходів;

у разі необхідності, підготовка пропозицій та їх обґрунтування стосовно внесення змін і доповнень до програми.

За результатами аналізу виконання програмних заходів з урахуванням загальної соціально-економічної ситуації в громаді, змін нормативно-законодавчих актів, що можуть мати місце в ході реалізації програми, допускається коригування заходів програми.

Виконання програми припиняється після закінчення встановленого строку, після чого відповідальний виконавець програми складає заключний звіт про результати її виконання та подає його на розгляд сесії міської ради разом із пояснювальною запискою про кінцеві результати виконання програми не пізніше ніж у двомісячний строк після закінчення встановленого строку її виконання.

Контроль за використанням бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення виконання Програми, здійснюється в порядку, встановленому бюджетним законодавством України.

Міський голова

Сергій НАДАЛ

